

DRŽAVNI ARHIV U SLAVONSKOM BRODU

SUMARNI INVENTAR

MJESNI NARODNI ODBOR ŠAMAC

1948-1951

Broj fonda: HR DASB 65

Izradila: Zdenka Lakić

Slavonski Brod, 1999.

SADRŽAJ

POPIS KRATICA	3
UVOD	3
I. OPIS FONDA	4
1. IDENTIFIKACIJA.....	4
2. KONTEKST.....	4
3. SADRŽAJ I USTROJ.....	6
4. UVJETI DOSTUPNOSTI I KORIŠTENJA.....	6
II. OPIS SERIJA I PODSERIJA FONDA (INVENTARNI POPIS)	9

POPIS KRATICA

br.	broj
d/m	dužni metri
f.	fond
HRDASB	Hrvatska-Državni arhiv u Slavonskom Brodu
ISAD (G)	General international standard archival description
MNO	Mjesni narodni odbor
NO	Narodni odbor
NN	Narodne novine
NRH	Narodna Republika Hrvatska

OSNOVNI PODACI O FONDU

1. IDENTIFIKACIJA

SIGNATURA:

HR DASB –65

NASLOV FONDA:

MJESNI NARODNI ODBOR ŠAMAC

VRIJEME NASTANKA GRADIVA:

1948. – 1951.

RAZINA OPISA:

Fond

KOLIČINA GRADIVA:

3 knjige d/m 0,10

2. KONTEKST

Naziv stvaratelja:

Mjesni narodni odbor Šamac

Pravni status i zakonska regulativa

Mjesni narodni odbori osnivani su 1945. kao nastavak rada narodnih odbora osnivanih još u vrijeme trajanja drugog svjetskog rata kao narodnooslobodilački odbori.¹ Međutim, detaljniju zakonodavnu pravnu razradu njihovog djelovanja dao je tek Opći zakon o narodnim odborima usvojen od Narodne skupštine Federativne Narodne Republike Jugoslavije 1946.²

Po odredbama navedenog Zakona narodni odbori su predstavnički organi državne vlasti preko kojih narod vrši svoju vlast u administrativno – teritorijalnim jedinicama izabrani na temelju općeg, jednakog i neposrednog prava tajnim glasanjem (članci 1 i 3). Najniži organizacioni oblik bili su mjesni narodni odbori koji su se osnivali u selima i manjim gradovima (član 10). Mjesni narodni odbori birali su se na dvije godine (član 19). Članom 10. Općeg zakona omogućeno je da dva ili više manjih sela, koja po broju stanovništva i ekonomskoj snazi nisu u stanju sama upravljati svojim poslovima mogu osnovati jedan MNO a odlučivao je o tome Prezidijum Narodne skupštine republike. Tako je MNO Šamac imao u svome sastavu mjesta Šamac i Kruševicu.

Cijelo vrijeme svoga djelovanja MNO Šamac bio je u sastavu Kotarskog narodnog odbora Županja što je i zakonski potvrđeno u Zakonu o administrativno – teritorijalnoj podjeli Narodne Republike Hrvatske 1947.³

¹Narodne novine: Službeni list Federalne Hrvatske, br. 2(7.08.1945.) i br. 3(10.08.1945.)

²Službeni list Federativne Narodne Republike Jugoslavije, II, 28.05.1946., br. 43, str. 482-494.

³NN: Službeni list Narodne Republike Hrvatske (dalje: NN NRH), III, 1.07.1947., br. 60, str. 323.

MNO Šamac ukinut je 1952. na temelju Zakona o provođenju reorganizacije narodnih odbora ⁴ kao i novog Zakona o podjeli Narodne Republike Hrvatske na kotare, gradove i općine ⁵ kojim je osnovan Narodni odbor općine Slavonski Šamac.

Organizacijski ustroj i djelatnost stvaratelja fonda

Po odredbama Općeg zakona o narodnim odborima u mjesne narodne odbore biralo se od 7 do 35 odbornika o čemu je odlučivalo republičko zakonodavstvo. (član 32.) Na čelo MNO-a, kao izvršno tijelo biran je Izvršni odbor kojeg su sačinjavali: predsjednik, potpredsjednik, tajnik i drugi članovi. Izvršni odbor je izvršavao sve odluke, naredbe, uputstva i rješenja svog narodnog odbora kao i uredbe, pravilnike, uputstva, naredbe i rješenja viših organa državne uprave.(član 58.) MNO bio je dužan sazivati zborove birača po potrebi, najmanje jedanput u dva mjeseca, u cilju razmatranja pitanja koja se odnose na život sela, odnosno mjesta, pa i šire, i rada samog mjesnog narodnog odbora.(član 50.)

U članku 26. opširno su navedene nadležnosti mjesnih NO-a. Osim obavljanja temeljnih zadataka jedinstvenih za sve NO-e mjesnim NO-ima se stavljalo u zadaću da se staraju o: ostvarivanju poljoprivrednog plana, o materijalno – kulturnom podizanju mjesta, o upravljanju komunalnim poslovima, o unapređivanju obrta i mjesne industrije, kao i da posreduju u pravilnoj razmjeni dobara između grada i sela. Detaljno su nabrojane obveze u oblasti: a) plana, b) poljoprivrede, c) komunalnog života, d) trgovine i obrta, e) financija, f) radnih odnosa, g) narodnog prosvjeđivanja, h) socijalnog staranja i narodnog zdravlja, te i) u ostalim oblastima.

Vrijeme djelovanja stvaratelja fonda

1945. – 1952.

Povijest fonda

Gradivo fonda preuzeto je od Sekretarijata opće uprave Skupštine općine Slavonski Brod 31.03.1992. iz Mjesnog ureda u Vrpolju. Gradivo je zatečeno bez popisa i u potpuno nesređenom stanju. Prilikom preuzimanja gradivo je popisano i preuzeto po Zapisniku o primopredaji br. 45/1 - 1993. od 5.03.1993. Nakon preuzimanja u Arhiv gradivo je upisano u Knjigu primljenog gradiva pod brojem 102/8 na str. 94. Knjiga Zapisnika Mjesnog NO-a Šamac vođena od siječnja 1952. do kraja svibnja 1952. sadrži i zapisnike NO Slavonski Šamac od svibnja 1952. do 1954. te je prebačena u arhivski find NO općine Slavonski Šamac kao i knjiga Blagajnički dnevnik koja je također vođena od 1947. – 1954., i u razdoblju MNO i u razdoblju NO Slavonski Šamac. U napomene uz navedene inventarne jedinice (inv. br. 20 i 56) unesen je podatak da sadrže i zapise Mjesnog NO Šamac.

Način preuzimanja

Gradivo fonda preuzeto je po primopredajnom zapisniku kojeg su sačinili u Mjesnom uredu u Vrpolju djelatnici toga ureda i Mario Zorc djelatnik Državnog arhiva u Slavanskom Brodu (ur.br. 45/1-1993.).

⁴ NN NRH, VIII, 24.04.1952., br. 16, str. 62.

⁵Isto.

3. SADRŽAJ I USTROJ

Djelokrug stvaratelja i sadržaj gradiva

Mjesni narodni odbori su imali vrlo široke ovlasti na području svoje administrativno – teritorijalne jedinice i one su obuhvaćale sva područja djelatnosti: I planiranje, financiranje i upravljanje općenarodnom imovinom, upravljanje: II lokalnom privredom, III komunalnom izgradnjom i komunalnim poslovima, IV prosvjetom i kulturom, VI zaštitom narodnog zdravlja, VII socijalnim staranjem i VIII zaštitom prava građana i održavanjem reda i mira.

Budući da su sačuvane samo pomoćne uredske knjige i nekoliko zapisnika iz rada MNO Šamac to je sadržaj dokumentacije vrlo oskudan i može samo vrlo fragmentarno ukazati na inače razgranatu djelatnost ovog upravnog tijela.

Plan sređivanja

Budući da su sačuvane samo pomoćne uredske knjige fond sadrži samo seriju Knjige.

4. UVJETI DOSTUPNOSTI

Pravni položaj

Gradivo fonda preuzeto je u Državni arhiv u Slavanskom Brodu (tada Historijski arhiv Slavonski Brod) na temelju članaka 16, 30 i 35 Zakona o zaštiti arhivske građe i arhivima⁶.

Uvjeti dostupnosti

Gradivo je dostupno korisnicima sukladno Pravilniku o korištenju arhivskog gradiva⁷ i Pravilniku o radu Čitaonice Državnog arhiva u Slavanskom Brodu.

Jezik i pismo gradiva

Gradivo je na hrvatskom jeziku, pisano latinicom.

Obavijesna pomagala

Od izvornih obavijesnih pomagala fond sadrži urudžbene zapisnike povjerljivih i općih spisa za razdoblje 1948. – 1951, a od arhivističkih pomagala sumarni inventar.

Dopunski izvori u istom arhivu

Dopunski izvori za upoznavanje djelatnosti MNO Šamac nalaze se u fondovima Okružni NO Slavonski Brod i NO općine Slavonski Šamac.

⁶NN NRH, br. 41, 18.10.1962.

⁷NN RH, br. 67, 30.06.1999.

Bibliografija

1. ISAD (G): Opća međunarodna norma za opis arhivskoga gradiva, Zagreb, 1997.
2. Narodne novine: Službeni list Federalne Hrvatske, br.2 (7.08.1945.), br.3 (10.08.1945.)
3. Narodne novine: Službeni list Narodne Republike Hrvatske br. 60 (1.07.1947.), br. 16 (24.04.1952.), 41, 18.10.1962.
4. Narodne novine: Službeni list Republike Hrvatske br. 67 (30.06.1999.)
5. Službeni list Federativne Narodne Republike Jugoslavije, br. 43 (28.05.1946.)

POPIS INVENTARNIH JEDINICA

Broj inv.	Seriya	Podseriya	Naziv i sadržaj inventarne jedinice	Vremenska odrednica	Količina	Napomena
1.	1. Knjige	1.1. Pomoćne uredske knjige	Uredžbeni zapisnik povjerljivih spisa br. 1 – 189/1948. br. 1 – 158/1949. br. 1 – 136/1950. br. 1 – 12/1951.	1948. - 1951.	1 knji- ga	
2.	- “ -	- “ -	Uredžbeni zapisnik općih spisa: br. 1 – 1978/1948. br.1 – 1729/1949. br.1 – 230/1950.	1948. - 1950.	- “ -	
3.	- “ -	- “ -	Uredžbeni zapisnik općih spisa: br. 1 – 1599/1950. br. 1 – 190/1951.	1950. - 1951.	- “ -	Zapisi za 1950g. od br. 1 – 230 prepisani iz knjige inv. br. 2